

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۱۵۹۷

شماره ثبت ۶۶۱

دوره دهم - سال چهارم

تاریخ چاپ ۱۳۹۸/۷/۱۷

یک فوریتی

لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور

کمیسیون‌های ارجاعی

اقتصادی: اصلی

برنامه و بودجه و محاسبات: فرعی

متن سوابق قانونی به دلیل حجم زیاد، جداگانه چاپ می‌شود.

معاونت قوانین

باسمه تعالی

شماره: 56225/66081

تاریخ: 1398/5/28

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور مصوب 1351 که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ 1398/5/13 هیأت وزیران با قید یک فوریت به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسن روحانی

رئیس جمهور

مقدمه (دلایل توجیهی):

وجود تورم مزمن و کاهش قدرت خرید واحد پول ملی در یک دوره زمانی بلندمدت سبب شده است تا ضمن کاهش کارآیی پول ملی در تسویه معاملات روزانه، مشکلاتی همچون استفاده از ارقام بزرگ در مبادلات روزمره، افت حیثیت ظاهری پول ملی در مقایسه با سایر اسعار بین‌المللی و بزرگ شدن ارقام متغیرهای کلان اقتصادی مانند تولید ناخالص داخلی، نقدینگی و بودجه بروز کند. این امر همچنین موجب شده تا سرانه اسکناس در کشور افزایش یابد و مسکوکات نیز به مرور از جریان نظامهای پرداخت نقدی خارج شوند. با اجرای طرح اصلاح نظام پولی در قالب حذف چهار صفر از پول ملی و بازنگری در اقطاع اسکناس و سکه، علاوه بر بهبود ایفای نقش این ابزار در نظامهای پرداخت کشور، مشکلات مذکور نیز تخفیف می‌یابد. در این راستا، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی با قید یک فوریت به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود:

عنوان لایحه:

اصلاح قانون پولی و بانکی کشور

ماده واحد - ماده (1) قانون پولی و بانکی کشور مصوب 1351/4/18

به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف - واحد پول ایران تومان است و هر تومان برابر (10.000) ریال جاری و معادل یکصد پارسه است.

تبصره 1- برابری پولهای خارجی نسبت به تومان و نرخ خرید و فروش ارز توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در چهارچوب نظام ارزی حاکم و با رعایت ذخایر ارزی و عنداللزوم تعهدات کشور در مقابل صندوق بین‌المللی پول، محاسبه و تعیین می‌شود.

تبصره 2- دوره گردش موازی و اعتبار همزمان «تومان» و «ریال» که در این قانون «دوره‌گذار» نامیده می‌شود، حداکثر دو سال با رعایت تبصره (4) این بند خواهد بود. طریقه جمع‌آوری و شرایط خروج اسکناس‌ها و سکه‌های ریال از جریان، بر طبق مفاد بند «ب» ماده (3) و بند «ج» ماده (4) قانون پولی و بانکی کشور حسب مورد، تعیین یا اجراء می‌شود.

تبصره 3- پس از پایان دوره‌گذار، تعهداتی که پیش از این بر اساس واحد پول ریال ایجاد شده است، تنها با واحد پول تومان قابل ایفا خواهد بود. تبصره 4- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است ظرف دو سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، ترتیبات اجرائی لازم را جهت آغاز دوره‌گذار فراهم کند.

تبصره 5- آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

رئیس‌جمهور

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (4)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر

معاونت قوانین درمورد لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور تقدیم

می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (2) و (4) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده 130 - C قبلاً تقدیم نشده است.

- E قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در E مجلس / E کمیسیون (موضوع اصل 85 قانون اساسی) رد شده و اینک:

E با تغییر اساسی E با تقاضای کتبی 50 نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

E پیش از انقضاء شش ماه E بدون تغییر اساسی

E با انقضاء شش ماه E با تقاضای کتبی کمتر از 50 نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس E می‌باشد.

E نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

E رعایت شده است.

در لایحه تقدیمی آیین‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی E رعایت شده است. (با نظر کارشناسی)

C رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود

۳- از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف - ماده 127 -

اول - موضوع و عنوان مشخص E دارد. C ندارد.

دوم - دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه C دارد. E ندارد.

سوم - موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان C دارد. E ندارد.

ب - ماده 132 - امضاء مقامات مسؤول را C دارد. E ندارد.

ج - ماده 138 - لایحه تقدیمی دارای C یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان C ماده واحده مواجهه با ایراد C نمی‌باشد. E بیش از یک موضوع E مواد متعدد E می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور
مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

لایحه تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

۴ دارد، اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

لایحه تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

۴ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود

سوم: از نظر قانون برنامه؛

لایحه تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

۴ دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- ماده 140- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

۴ نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ب- ماده 181- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به
۲ رأی نمایندگان ندارد.
۳ می شود ۴ دارد.

تعداد یک برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- لایحه تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
۴ دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

1- با توجه به اهمیت مفاد لایحه تقدیمی شایسته بود در مقدمه توجیهی معضلات، اهداف، آثار و نتایج مربوط و در صورتی که مطالعاتی برای این امر انجام شده خلاصه آن به ضمیمه لایحه تقدیم می‌گردید. باید در مقدمه توجیهی علت انتخاب واحد تومان یا پارسه توضیح داده می‌شد.

2- اصل بر عادی بودن رسیدگی طرحها و لوایح است و در صورت اقتضای فوریت باید دلایل آن مستنداً در مقدمه توجیهی آورده شود که این امر در این لایحه لحاظ نگردیده است.

3- عنوان لایحه، کلی و نامناسب است و باید با جزئیات مورد اصلاح منطبق باشد. به طور مثال: عنوان طرح اصلاح بند «الف» ماده (1) قانون پولی و بانکی کشور با محتوای این لایحه مناسب‌تر می‌باشد. علی‌ایحال ماده (1) قانون مزبور دارای چهار بند است که در بند «الف» لایحه تقدیمی و تبصره (1) آن بندهای «الف» و «د» ماده (1) فعلی صراحتاً اصلاح می‌گردد و وضعیت بندهای «ب» و «ج» آن از جهت ابقاء یا حذف مورد تردید قرار دارد. لازم است به ابقاء یا الغای این بندها تصریح گردد. بدیهی است در صورت الغاء بند «ب» موضوع پشتوانه پول رایج با ابهام مواجه می‌شود.

4- عبارت «عنداللزوم» در تبصره (1) مبهم است.

5- مناسب بود برای انتخاب واحد پول ایران به جای «تومان» که در زمان رژیم پهلوی برقرار گردید از واحد تاریخی و ایرانی «دریک» که سابقه دیرینه‌ای (عصر هخامنشیان) دارد یا از واحد اسلامی «دینار یا درهم» که در قوانین کیفری مورد اشاره قرار می‌گیرد استفاده می‌شد.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (1) و (3) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص لایحه تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد.
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- در خصوص لایحه تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد.
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسیهای به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد یک برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

1- اجرای این لایحه با توجه به ضرورت چاپ اسکناس و ضرب سکه‌های جدید، تغییرات نرم‌افزاری در کلیه سیستم‌های بانکی و حسابداری، امحاء اسکناس‌ها و سکه‌های سابق و چاپ پول جدید، بسیار پرهزینه خواهد بود؛ لذا لازم است محل تأمین هزینه‌های آن مشخص شود.

2- در صورت تصویب لایحه و تغییر واحد پول رسمی، در کلیه قوانین خاص و عام، تومان به عنوان پول رسمی کشور، جایگزین ریال می‌شود و لذا قوانین مرتبط نیازمند اصلاح است.

ب - سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی لایحه اصلاح قانون پولی و بانکی کشور

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
1	قانون پولی و بانکی کشور با اصلاحات و الحاقات بعدی	1351/4/18	کل مواد
2	قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) با اصلاحات و الحاقات بعدی	1362/06/08	کل مواد
3	قانون اجازه مشارکت دولت ایران در مقررات کنفرانس منعقد در برتن وودز مربوط به تأسیس صندوق و بانک بین‌المللی	1324/10/6	کل مواد